

No 46 (2020)

P.8

The scientific heritage

(Budapest, Hungary)

The journal is registered and published in Hungary.

The journal publishes scientific studies, reports and reports about achievements in different scientific fields. Journal is published in English, Hungarian, Polish, Russian, Ukrainian, German and French.

Articles are accepted each month. Frequency: 12 issues per year.

Format - A4

ISSN 9215 — 0365

All articles are reviewed

Free access to the electronic version of journal

Edition of journal does not carry responsibility for the materials published in a journal. Sending the article to the editorial the author confirms it's uniqueness and takes full responsibility for possible consequences for breaking copyright laws

Chief editor: Biro Krisztian

Managing editor: Khavash Bernat

- Gridchina Olga - Ph.D., Head of the Department of Industrial Management and Logistics (Moscow, Russian Federation)
- Singula Aleksandra - Professor, Department of Organization and Management at the University of Zagreb (Zagreb, Croatia)
- Bogdanov Dmitrij - Ph.D., candidate of pedagogical sciences, managing the laboratory (Kiev, Ukraine)
- Chukurov Valeriy - Doctor of Biological Sciences, Head of the Department of Biochemistry of the Faculty of Physics, Mathematics and Natural Sciences (Minsk, Republic of Belarus)
- Torok Dezso - Doctor of Chemistry, professor, Head of the Department of Organic Chemistry (Budapest, Hungary)
- Filipiak Pawel - doctor of political sciences, pro-rector on a management by a property complex and to the public relations (Gdansk, Poland)
- Flater Karl - Doctor of legal sciences, managing the department of theory and history of the state and legal (Koln, Germany)
- Yakushev Vasilij - Candidate of engineering sciences, associate professor of department of higher mathematics (Moscow, Russian Federation)
- Bence Orban - Doctor of sociological sciences, professor of department of philosophy of religion and religious studies (Miskolc, Hungary)
- Feld Ella - Doctor of historical sciences, managing the department of historical informatics, scientific leader of Center of economic history historical faculty (Dresden, Germany)
- Owczarek Zbigniew - Doctor of philological sciences (Warsaw, Poland)
- Shashkov Oleg - Candidate of economic sciences, associate professor of department (St. Petersburg, Russian Federation)

«The scientific heritage»

Editorial board address: Budapest, Kossuth Lajos utca 84,1204

E-mail: public@tsh-journal.com

Web: www.tsh-journal.com

CONTENT

ECONOMICS

<i>Herasymchuk V.</i> MANAGEMENT OF THE PROFIT OF THE AGRARIAN ENTERPRISE IN MODERN CONDITIONS.....	3
<i>Denysiuk V.</i> ELECTING OF TRAVELING SALESMAN PROBLEM CRITERIA.....	14
<i>Slavgorodskaya S., Drachev K.</i> REAL ESTATE COST IN KHABAROVSK.....	19
<i>Kozachenko A.</i> FEATURES OF ACCOUNTING AND AUDITING OF PAYMENT INSTRUMENTS AS MAIN LEVELS OF MANAGING FINANCIAL SECURITY OF ECONOMIC ACTIVITY	21
<i>Kundytskyy O.</i> OWN CAPITAL IN THE SYSTEM OF FINANCING OF POLISH ENTERPRISES OF SMALL AND MEDIUM BUSINESS.....	35
<i>Lobanova Z., Putivets G.</i> TRANSFORMATION PROCESSES IN THE SPHERE OF DIGITALIZATION OF PUBLIC SERVICES.....	40
<i>Lyskova I.</i> THE UNIVERSITY EXTENSION MOVEMENT AS A BEGINNING OF SELF-MANAGEMENT IN RUSSIA	42
<i>Martseniuk O.</i> NON-STATE PENSION INSURANCE IN UKRAINE: THE STATE, PROBLEMS AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT.....	45
<i>Mashevskaya A.</i> MODEL OF BALANCED FORMATION OF WAGE	56
<i>Prylutskiy A.</i> FINANCIAL ASPECTS OF MACROECONOMIC DEVELOPMENT OF THE ECONOMY	69
<i>Ruda O.</i> THE ESSENCE, THE PROBLEMS AND THE MECHANISM OF PROVIDING THE FINANCIAL SECURITY OF THE STATE.....	75
<i>Ovchynnikova O., Rud' V.</i> PROBLEMS AND PROSPECTS OF FOREIGN INVESTMENT IN UKRAINE	83
<i>Stavska U.</i> METHODOLOGY OF COMPETITIVE INNOVATIONS CREATION FOR THE FOOD INDUSTRY ENTERPRISE ...	88
<i>Vodozhdokova Z., Tlekhurai-Berzegova L., Buller E., Hotova I.</i> THE IMPORTANCE OF AN EFFECTIVE ACCOUNTING AND ANALYTICAL SYSTEM AT THE PRESENT STAGE OF DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL ORGANIZATIONS	94
<i>Tlekhurai-Berzegova L., Buller E., Vodozhdokova Z., Hotova I.</i> MANAGING THE BUSINESS CAREER OF PERSONNEL AS A KEY DIRECTION OF THE ORGANIZATION'S PERSONNEL POLICY	97
<i>Metelytsia V., Koval N., Tomashuk I.</i> ANALYSIS OF THE BUDGETARY PLANNING ORGANIZATION IN UKRAINE	100
<i>Tregulova N.</i> CLASSICAL CONCEPTS OF CONCEPTS "MOTIVATION" AND "STIMULATION" OF LABOR	110
<i>Fedoryshyna L., Shkol'nyj V.</i> EFFICIENCY OF USE OF FIXED ASSETS OF ENTERPRISE	114
<i>Yurchuk N., Kiporenko S.</i> FINANCING ACTIVITIES OF UKRAINIAN ENTERPRISES THROUGH THE LEASING MECHANISM	128

АНАЛІЗ ОРГАНІЗАЦІЇ БЮДЖЕТНОГО ПЛАНУВАННЯ В УКРАЇНІ

Метелиця В.М.

д.е.н., професор кафедри обліку та оподаткування в галузях економіки,

Коваль Н.І.

к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування в галузях економіки,

Томащук І.В.

асистент кафедри аналізу та статистики

Вінницький національний аграрний університет,

Вінниця, Україна

ANALYSIS OF THE BUDGETARY PLANNING ORGANIZATION IN UKRAINE

Metelytsia V.

Doctor of Economics, Professor,

Department of Accounting and Taxation in Economics,

Koval N.

Candidate of Economic Sciences,

Associate Professor of Accounting and Taxation in Economics,

Tomashuk I.

Assistant of the department of analysis and statistics

Vinnitsia National Agrarian University

Vinnitsia, Ukraine

Анотація

Визначено місце та значення бюджетного планування у системі фінансових планів держави. Вказано, що державний бюджет відображає витрачання державних коштів, перерозподіл національного доходу і ВВП та виступає в якості ефективного регулятора економіки й соціальних процесів країни. Наголошено, що бюджет як фінансовий план держави формується під впливом бюджетної та податкової політики. Акцентовано, що кінцевим результатом бюджетного планування є сукупність бюджетних показників у вигляді державного та місцевих бюджетів, які враховують тенденції розвитку бюджетної сфери. Підкреслено, що основою для прийняття оптимальних управлінських рішень стосовно планування державного бюджету, складання відповідних фінансово-економічних планів діяльності, підготовки бюджетних запитів головними розпорядниками бюджетних коштів є здійснення моніторингу бюджетної результативності, що дає змогу отримати інтегральну оцінку виконання бюджетних програм. Зроблено висновки, що на сучасному етапі важливим є підвищення ефективності видатків бюджету як інструменту впливу на динаміку економічного зростання. Підсумовано, що обов'язковим в удосконаленні бюджетного планування є проведення бюджетної децентралізації.

Abstract

The place and importance of budget planning in the system of financial plans of the state are determined. It is stated that the state budget reflects the spending of public funds, the redistribution of national income and Gross Domestic Product and acts as an effective regulator of the country's economy and social processes. It is emphasized that the budget as a financial plan of the state is formed under the influence of budget and tax policy. It is emphasized that the end result of budget planning is a set of budget indicators in the form of state and local budgets, which take into account the trends of the budget sector. It is emphasized that the basis for making optimal management decisions regarding the planning of the state budget, drawing up appropriate financial and economic plans of activity, preparation of budget requests are the main spending units monitoring, which allows to obtain an integrated assessment of the implementation of budget programs. It is concluded that at the present stage it is important to increase the efficiency of budget expenditures as a tool to influence the dynamics of economic growth. In summary, budgetary decentralization is a must in improving budget planning.

Ключові слова: планування, державний бюджет, борг, економічне зростання, резерви, стратегія, децентралізація, кошторис.

Keywords: planning, state budget, debt, economic growth, reserves, strategy, decentralization, budget.

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Визначальна роль бюджету, як інструменту регулювання соціальних і економічних процесів, фінансової основи, необхідної для діяльності державних органів і органів місцевого самоврядування, актуалізує питання ефективного управління бюджетними коштами, зокрема, вдосконалення бюджетного планування, як важливої складової подальшого розвитку системи управління державними

фінансами в умовах євроінтеграційного вектора здійснюваних в Україні реформ [13]. Враховуючи те, що епохальні зміни у сфері державних фінансів в Україні відбуваються в умовах глобалізації та ускладнення світової господарської системи, а відтворювальний процес у трансформаційному суспільстві характеризується нестабільністю, актуальною є проблема побудови ефективної системи бюджетного планування з урахуванням міжнародного

досвіду, необхідності забезпечення транспарентності бюджетних відносин.

Актуальність теми полягає у вдосконаленні бюджетного планування, адже воно є важливою складовою подальшого розвитку системи управління державними фінансами в умовах євроінтеграційного напрямку сучасних економічних реформ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам функціонування та розвитку системи бюджетного планування в державі присвячено дослідження як вітчизняних, так і зарубіжних науковців. Значні напрацювання з проблем державного бюджетування мають: Іголкін І.В., Корнієнко Н.М., Лисяк Л.В., Гриценко О.В., Качула С.В., Максютя А.А., Тарасюк М., Aleskerova Y., Fedoryshyna L., Koval N., Гончарук І.В., Priamuhina N., Zhmurko I., Mazur K.V., Цюцюра С.В. та інші.

Відзначаючи цінність роботи названих дослідників та сучасних наукових розробок для теорії і практики системи бюджетного планування, слід зазначити, що певні аспекти проблеми потребують подальшого дослідження.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Враховуючи систему фінансових планів країни, бюджетне планування можливо визначити як основну ланку у фінансовій системі держави, за допомогою якої можливо спланувати обсяги доходів бюджету, його видатки, а також шляхи залучення та погашення запозичень. Крім того, бюджетне планування дає змогу забезпечити дотримання встановлених пропорцій розподілу валового внутрішнього продукту між галузями економіки, територіальними громадами, а також забезпечити необхідним обсягом фінансових ресурсів пріоритетні сфери національної економіки, впроваджувати єдину та збалансовану фінансову політику держави.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є аналіз процесу бюджетного планування в Україні, зокрема факторів, що на нього впливають, та визначення шляхів його удосконалення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Державний бюджет це один із найважливіших державних документів. У ньому визначаються потреби населення країни, що підлягають задоволенню за рахунок державної скарбниці, а також вказуються джерела і розміри очікуваних надходжень. Роль бюджету полягає в тому, що він створює фінансову основу, необхідну для діяльності державних органів і органів місцевого самоврядування [5; 10]. Таким чином державний бюджет відображає витрачання державних коштів, перерозподіл національного доходу і ВВП та виступає в якості ефективного регулятора економіки й соціальних процесів країни.

З одного боку, бюджетне планування займає центральне місце у фінансовому плануванні, оскільки воно пов'язане з показниками фінансових планів підприємств, організацій та установ різних форм власності. З іншого — бюджетне планування має тісний зв'язок з економічним і соціальним пла-

нуванням в Україні. Низка показників бюджету базується на показниках плану економічного і соціального розвитку [4]. Водночас, окремі його показники також неможливо визначити без показників бюджету.

У процесі бюджетного планування забезпечуються необхідні фінансові пропорції відповідно до плану економічного і соціального розвитку, визначається обсяг доходів бюджету, обсяг видатків бюджету, створюється належна фінансова база соціального захисту населення, розподіляються доходи і видатки між окремими ланками бюджетної системи [2], утворюються державні матеріальні та бюджетні резерви.

Сьогодні діяльність держави щодо формування, розгляду, затвердження та виконання бюджету являє собою бюджетний процес, який регламентується бюджетним регламентом. Це документ, в якому визначаються порядок і терміни складання, розгляду і затвердження бюджету, а також організація його виконання.

Бюджетний процес характеризує і відображає систему управління бюджетом, яка в свою чергу включає: органи управління бюджетом; структуру бюджетного процесу та методологію бюджетної діяльності.

Через те, що розміри бюджетного фонду досить значні, то і система управління ним має відповідати найвищим вимогам менеджменту. В сучасних умовах особливо надійність бюджетного процесу залежить від знань та навичок у сфері як генерального, так і спеціального галузевого менеджменту [3].

Оскільки від правильного визначення планових показників бюджету залежить якість його виконання, у бюджетному процесі значну роль відіграє бюджетне планування. Як один з важливих інструментів організації управління економікою бюджетне планування створює передумови для повного і своєчасного забезпечення фінансовими ресурсами соціально-економічний розвиток суспільства [13; 16].

Усі бюджетно-правові відносини виникають і припиняються на законодавчій основі. Правові норми, що регулюють бюджетні відносини, становлять систему бюджетного права, яка ґрунтується на Конституції держави.

Функціонування бюджетних відносин в Україні здійснюється на основі законодавчих і нормативних актів, перелік яких визначений ст. 4 Бюджетного кодексу України:

- 1) Конституції України;
- 2) Бюджетного кодексу України;
- 3) Закону "Про Державний бюджет України";
- 4) інших законів, що регулюють бюджетні правовідносини;
- 5) нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України;
- 6) нормативно-правових актів центральних органів виконавчої влади;
- 7) рішень органів АРК, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування [2; 9].

У Конституції України зазначено, що бюджетна система України будується на засадах справедливого і неупередженого розподілу суспільного багатства між громадянами і територіальними громадами.

Закон України "Про Державний бюджет України" визначає будь-які видатки держави на загальносуспільні потреби, розмір і цільове їх спрямування та приймається на наступний за звітним роком. У цьому Законі передбачаються формування у конкретних обсягах джерел доходів і видатків бюджету, необхідні нормативи відрахувань, розміри дотацій та субсидії, джерела покриття дефіциту бюджету (під час планування), поточні пояснення до здійснення виконання бюджету [5; 20]. Також при плануванні бюджету використовуються й інші закони, що регулюють бюджетні правовідносини:

- 1) Закон України "Про прожитковий мінімум";
- 2) Закон України "Про місцеве самоврядування";
- 3) Закон України "Про затвердження Конституції Автономної республіки Крим";
- 4) Закон України "Про місцеві державні адміністрації".

Досліджуючи бюджет у системі планів, слід зазначити, що він посідає центральне місце, що зумовлюється тим, що бюджет має забезпечувати всі розподільні та перерозподільні процеси в Україні. Тобто бюджет як основний фінансовий план повинен забезпечувати мобілізацію грошових коштів держави, здійснювати їх розподіл за основними напрямками на відповідні цілі згідно із соціально-економічною політикою держави [1; 4].

Отже, бюджет як фінансовий план є розписом доходів і видатків держави, який затверджується

органами законодавчої та представницької влади у вигляді закону. Стан бюджету як фінансового плану характеризується трьома показниками:

- 1) рівновагою доходів і видатків бюджету;
- 2) бюджетним профіцитом — перевищенням доходів над видатками;
- 3) бюджетним дефіцитом — перевищенням видатків над доходами.

Бюджет як фінансовий план держави формується під впливом бюджетної та податкової політики. В Україні податкова політика формувалася в умовах жорсткої економічної кризи. З одного боку, була постійною проблема мобілізації грошей до бюджету для виконання державою власних функцій та обов'язків, а з іншого — процес перманентної втрати одних джерел фінансових надходжень до бюджету та пошуку у зв'язку з цим інших. Це загострювало проблему дефіциту бюджету та методів його фінансування. Серед принципово нових умов з'явилися ті, які пов'язані з низькою фінансовою та управлінською дисципліною, тіннізацією економіки [4; 8], неефективністю окремих видів видатків, фактами розкрадання державних фінансів.

За допомогою бюджету держава надає суспільству блага і послуги, які істотно впливають на рівень його добробуту та якість життя. До таких благ належать державне управління, оборона країни, національна безпека і правопорядок, благоустрій, захист довкілля, освіта, охорона здоров'я, наука, культура тощо [13]. Крім того бюджетне планування має прямий вплив на формування ВВП держави. У табл. 1 наведено показники номінального та реального ВВП України за період з 2012 по 2019 рр.

Таблиця 1

Валовий внутрішній продукт України з 2012 по 2019 рр. (млн. грн.)

Роки	Номінальний ВВП (в фактичних цінах)	Реальний ВВП (в цінах попереднього року)	Різниця (реальний – номінальний)	
			млн. грн.	%
2012	1408889	1304064	-104825	-7,4
2013	1454931	1410609	-44322	-3,0
2014	1566728	1365123	-201605	-12,9
2015	1979458	1430290	-549168	-27,7
2016	2383182	2034430	-348752	-14,6
2017	2982920	2445587	-537333	-18,0
2018	3558706	3083409	-475297	-13,4
2019	3974564	3675728	-298836	-7,5

Джерело: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/debtgov/> [17]

Україна пережила проблеми наповнення бюджету грошима, відхилення від наповнення бюджетів шляхом взаємозаліків, невиконання більшості прийнятих річних бюджетів, реструктуризації боргів як засобу покращення фінансового стану підприємств та їх розрахунків з бюджетом. З часом, завдяки трансформації бюджетної та податкової систем, деякі з названих явищ зникли, інші змінили свій характер, хоча так і залишилися повністю не вирішеними. Ідеальне вирішення цих питань практично неможливе, особливо якщо врахувати те, що

економіка в кожний окремий період перебуває на різних стадіях свого розвитку [3; 6], залежно від якого змінюється зміст податкової та бюджетної політики.

Сучасний ринковий механізм господарювання в основному спрямований на розвиток економічного аспекту діяльності людини і суттєво не торкається соціального (хоча вже і з'явилося поняття "соціальна відповідальність бізнесу"). Вирішення тих питань, що неповною мірою може виконати

ринковий механізм, бере на себе держава, використовуючи різні методи, які отримали назву державного регулювання [2; 12]. Бюджетні питання держава регулює за допомогою бюджетної політики.

Бюджетна політика — це сукупність заходів держави з організації та використання бюджетних ресурсів для забезпечення її економічного і соціального розвитку.

Бюджетна політика:

— відображається у статтях доходів і видатків бюджету, в джерелах їх формування і напрямках використання,

— виявляється у формах і методах мобілізації бюджетних коштів та їх використанні на державні потреби.

У табл. 2 наведено сутність та основні складові бюджетного механізму.

Таблиця 2

Основні складові бюджетного механізму

Складові бюджетного механізму	Сутність
Бюджетне планування і регулювання	Визначаються фінансові можливості держави щодо фінансового забезпечення розвитку її економіки та соціальної сфери
Фінансові показники	Узагальнювальні: доходи і видатки, державний борг, рівень інфляції.
	Індивідуальні: рівень витрат бюджету на одного жителя, розмір податків, що сплачуються одним працюючим
Нормативи	Характеризують певний рівень забезпечення видатків, різних видів витрат фінансових ресурсів
Ліміти	Певні обмеження на витрати в інтересах держави, підприємця або громадянина
Резерви	Покликані нейтралізувати дію непередбачуваних факторів, що можуть виникнути в майбутньому
Системи управління державними коштами	Держава в особі її виконавчих і законодавчих органів влади встановлює методи розподілу національного доходу, форми грошових заощаджень, регулює види платежів, визначає принципи і напрями використання бюджетних коштів

Джерело: [5]

Основними напрямками бюджетної політики на сучасному етапі є:

1) сприяння процесу збалансованої макроекономічної стабілізації, подоланню інфляційних процесів і структурній перебудові;

2) здійснення податкової політики у напрямі стимулювання підприємницької діяльності вітчизняних виробників товарів і послуг усіх форм власності та зменшення податкового тиску на них;

3) здійснення структурних реформ за критерієм економічного зростання і підвищення рівня економіки України;

4) формування взаємовідносин у бюджетній системі в напрямі забезпечення самостійності місцевих бюджетів;

5) оптимізація рівня бюджетного дефіциту, державного боргу та пошук джерел їх реалістичного фінансування;

6) пошук додаткових джерел доходів бюджету [4; 14].

Бюджетна політика має реалізовуватися за допомогою довгострокового курсу, тобто бюджетної стратегії, та методів реалізації на коротший строк, тобто бюджетної тактики [5]. У табл. 3 наведено основні фінансові складові бюджету.

Таблиця 3

Бюджет - основна ланка державних фінансів

Рівні	Ланки			
	Бюджет держави	Цільові фонди	Державний кредит	Фінанси підприємств
Загальнодержавні фінанси	Державний бюджет	Загальнодержавні фонди	Державні позики	Фінанси державного сектору
Місцеві фінанси	Місцеві бюджети	Регіональні фонди	Місцеві позики	Фінанси муніципального господарства

Джерело: [5]

Особливе значення в "бюджетуванні" відіграє бюджетне планування, яке являє собою комплекс організаційно-технічних, методичних і методологічних заходів із визначення доходів і видатків бюджетів в ході їх складання, розгляду та затвердження.

Досягнення економічної стабільності України є головним пріоритетом державної політики. Основні напрями бюджетної політики на 2018–2020 рр. базуються на таких головних засадах, закладених у Середньостроковому плані пріоритетних дій Уряду до 2020 року та Стратегії сталого розвитку

"Україна–2020": прискорення економічного зростання шляхом створення сприятливого інвестиційного клімату та утримання макроекономічної стабільності, зокрема продовження фіскальної консолідації; впровадження ефективного самоврядування шляхом реформи державного управління, децентралізації і реформи державних фінансів; розвиток людського капіталу шляхом проведення реформ системи охорони здоров'я та освіти, поліпшення надання державної соціальної підтримки; встановлення верховенства права і боротьба з корупцією шляхом підтримки ефективного

функціонування інститутів боротьби з корупцією, забезпечення рівного доступу до правосуддя та ефективного захисту прав власності; забезпечення безпеки та оборони держави, зокрема захист її суверенітету та територіальної цілісності держави [14; 19], а також забезпечення найважливіших аспектів безпеки громадян.

Крім того, стабілізація макроекономічних показників в Україні, в свою чергу, залежить від бюджетного планування, що базується на наступних завданнях та принципах, які стоять перед органами, на які покладена функція складання проекту бюджету:

- визначення реальної величини доходів, які необхідно мобілізувати в наступному бюджетному періоді;
- обґрунтованість і визначення розмірів бюджетних видатків за кожним напрямком;
- збалансування бюджету.

Принципи бюджетного планування здебільшого визначаються принципами побудови бюджетної системи.

Перший принцип бюджетного планування в Україні визначається принципами самостійності і єдності в побудові бюджетної системи.

Другий принцип бюджетного планування – принципи науковості. Це означає, що всі розрахунки доходів, нормативів видатків по поточному бюджету [1; 9], напрямки інвестицій по бюджету розвитку повинні мати відповідні наукові обґрунтування.

Складанню проекту бюджету держави передують підготовча робота, яка включає в себе:

- розробку основних прогностичних макропоказників економічного і соціального розвитку України на плановий рік;
- розробку і затвердження Постанови Верховної Ради України «Про основні напрями бюджетної політики на наступний бюджетний рік»;
- аналіз виконання бюджету за минулий рік і очікуване виконання бюджету в поточному році;
- підготовку інструктивних листів про особливості складання розрахунків до проектів бюджетів на наступний бюджетний рік [3; 10].

У табл. 4 наведено основні характеристики процесу складання, розгляду та затвердження бюджету української держави.

Таблиця 4

Перелік заходів для складання, розгляду і затвердження бюджету України

№ з/п	Перелік документів і дій, необхідних для складання, розгляду і затвердження бюджету	Органи, задіяні у бюджетному плануванні	Встановлені строки
1	Основні прогностичні макропоказники економічного і соціального розвитку України.	Міністерство економіки України, Міністерство фінансів України, Національний банк України, міністерства, відомства.	1 червня
	Основні прогностичні макропоказники економічного і соціального розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць	Місцеві ради, їх виконавчі органи	Червень
2	Бюджетна резолюція	Верховна Рада України	15 червня
3	Правила оформлення проекту закону про Державний бюджет України	Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Міністерство фінансів України	Червень
4	Інструктивні листи про особливості складання розрахунків до проектів бюджетів на наступний бюджетний рік	Кабінет Міністрів України, Міністерство фінансів України, місцеві ради, їх виконавчі органи	Червень
5	Розрахунки для обґрунтування напрямів відрахувань від регульованих доходів, розмірів дотацій. Дані про зміни складу об'єктів, що підлягають бюджетному фінансуванню	Місцеві ради, їх виконавчі органи. Кабінет Міністрів України, Міністерство фінансів України	Червень
№ з/п	Перелік документів і дій, необхідних для складання, розгляду і затвердження бюджету	Органи, задіяні у бюджетному плануванні	Встановлені строки
6	Прогностичні показники попереднього проекту зведеного та державного бюджетів	Міністерство фінансів України, міністерства, відомства, органи виконавчої влади	1 липня
7	Пропозиції та зауваження щодо проєктованих показників зведеного та державного бюджетів на плановий рік	і Міністерства, відомства, органи виконавчої влади, Міністерство і фінансів України	15 липня
8	Розгляд пропозицій, зауважень щодо проєктованих показників зведеного та державного бюджетів на плановий рік	Міністерство фінансів України, міністерства, відомства, органи виконавчої влади	1 серпня
9	Проект закону про Державний бюджет України	Міністерство фінансів України, Кабінет Міністрів України	15 серпня
10	Проект закону про Державний бюджет України	Кабінет Міністрів України, Президент України	1 вересня

11	Проект закону про Державний бюджет України	Президент України, Верховна Рада України	15 вересня
12	Проект закону про Державний бюджет України	Верховна Рада України	Вересень грудень
13	Закон України "Про Державний бюджет України".	Верховна Рада України	2 грудня
	Постанова "Про порядок введення в дію Закону України "Про Державний бюджет України"	Верховна Рада України	30 грудня

Джерело: https://pidruchniki.com/12281128/finansi/byudzhetniy_protsets_yogo_skladovi [19]

Закон про Державний бюджет України приймається щорічно і діє протягом бюджетного року. В ньому знаходять відображення такі дані: граничний розмір дефіциту Державного бюджету та джерела його покриття; доходи Державного бюджету відповідно до бюджетної класифікації; видатки Державного бюджету відповідно до бюджетної класифікації; доходи і видатки цільових загальнодержавних фондів, включених до складу Державного бюджету; суми дотацій, субсидій, субвенцій та розміри відрахувань від регулюючих доходів до бюджетів АРК, областей, міст Києва і Севастополя; розмір оборотної касової готівки Державного бюджету України; суми вилучення коштів із місцевих бюджетів на користь Державного бюджету; рішення щодо бюджетних позичок; зміни, які відбулися в податковому законодавстві; інша інформація [2; 13].

Мета виконання видаткової частини бюджету – це фінансування заходів, затверджених в бюджеті протягом бюджетного року.

Фінансування із бюджету – це перерахування коштів на поточні реєстраційні бюджетні рахунки розпорядників коштів з єдиного казначейського рахунка або рахунка місцевого бюджету, які відкриті в банківських установах і в органах казначейства.

Результати експериментальних досліджень доводять, що, фінансування із бюджету здійснюється на основі двох основних принципів: плановості та цільового характеру використання бюджетних коштів. Принцип плановості означає обов'язкову умову законодавчого затвердження даних видатків. Цільовий характер використання бюджетних коштів означає вимогу до розпорядників коштів використовувати виділені кошти за їхнім цільовим призначенням.

Керівники установ та організацій, які одержують в своє розпорядження бюджетні асигнування (планові суми, в межах яких можуть проводитись видатки із бюджету) називаються розпорядниками коштів. Головними розпорядниками бюджетних коштів по Державному бюджету є міністри і керівники інших центральних відомств (установ), по місцевих бюджетах – керівники управлінь (відділів) обласних, міських і районних Рад народних депутатів; по міських, міст районного підпорядкування, по сільських і селищних бюджетах – голови цих Рад [4].

Як свідчить практика, ефективність організації бюджетного планування забезпечується за умови

застосування науково обгрунтованих правил. До основних правил бюджетного планування відносять:

— комплексний підхід до основних параметрів економічного і соціального розвитку у відповідності з наявними бюджетними можливостями;

— органічний зв'язок бюджетного планування з системою державних та регіональних програмних документів економічного і соціального розвитку;

— демократизація бюджетних відносин — створення оптимальних зв'язків між державним та місцевими бюджетами;

— пріоритетність бюджетного планування над іншими фінансовими планами;

— наукове обгрунтування планів з метою забезпечення економічної обгрунтованості та реальності прогнозних розрахунків;

— застосування єдиної методології здійснення бюджетних розрахунків;

— раціональне визначення джерел ресурсів бюджетів;

— створення резервів для забезпечення безперервності бюджетного процесу;

— директивність та обов'язковість виконання бюджету всіма суб'єктами бюджетних відносин [3].

До головних особливостей бюджетного планування, на нашу думку, варто віднести наступні:

— сферою його застосування є бюджетні відносини, що виникають в процесі розподілу та перерозподілу валового внутрішнього продукту і національного доходу та пов'язані з формуванням і використанням фінансових ресурсів держави;

— в процесі бюджетного планування забезпечується дотримання необхідних фінансових пропорцій відповідно до прогнозів економічного і соціального розвитку;

— бюджетне планування створює фінансову базу, визначає параметри та конкретні механізми реалізації бюджетних програм;

— бюджетне планування є дієвим інструментом бюджетної політики держави [4; 12].

Кінцевим результатом бюджетного планування є сукупність бюджетних показників у вигляді державного та місцевих бюджетів, які враховують тенденції розвитку бюджетної сфери. У табл. 5 наведено основні показники планування дохідної частини Державного бюджету України у 2018-2020 рр.

Доходи Державного бюджету України на 2018 - 2020 рр.
(згідно додатку № 1 до Закону України «Про Державний бюджет України на 2018 - 2020 рр.»)

Найменування згідно з класифікацією доходів бюджету	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відхилення +/- 2020 р./2018 р.
I Податкові надходження	760 016 406,7	840 597 280,7	926 549 256,6	166532849,9
Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості	173 451 027,4	201 675 258,4	248 264 365,1	74813337,7
Рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів	46 528 950,2	58 302 020,0	55 334 926,0	8805975,8
Внутрішні податки на товари та послуги	508 466 400,0	546 077 466,0	587 251 000,0	78784600,0
Податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції	28 727 500,0	30 482 000,0	32 175 000,0	3447500,0
Інші податки та збори	2 842 529,1	4 060 536,3	3 523 965,5	681436,4
II Неподаткові надходження	144 990 800,7	155 382 046,5	156 698 525,2	11707724,5
Доходи від власності та підприємницької діяльності	90 672 421,7	95 384 551,7	86 327 601,9	- 4344819,8
Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності	15 301 456,2	9 540 208,2	17 573 544,9	2272088,7
Інші неподаткові надходження	12 784 320,2	16 766 127,9	16 402 318,6	3617998,4
Власні надходження бюджетних установ	26 232 602,6	33 691 158,7	36 395 059,8	10162457,2
III Доходи від операцій з капіталом	345 251,7	1 235 326,1	646 143,8	300892,1
Надходження від продажу основного капіталу	21 490,0	29 109,0	31 106,0	9616,0
Надходження від реалізації державних запасів товарів	307 838,0	1 195 894,0	607 853,0	300015,0
Кошти від продажу землі і нематеріальних активів	15 923,7	10 323,1	7 184,8	-8738,9
IV Офіційні трансферти	2 372 523,8	1 541 911,8	2 733 593,5	361069,7
Від Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ	2 372 523,8	1 541 911,8	2 733 593,5	361069,7
V Цільові фонди	4 867 383,6	1 727 489,1	189 478,2	- 4677905,4
Надходження до Фонду соціального захисту інвалідів	167 383,6	167 383,6	189 478,2	22094,6
Надходження до цільового фонду для забезпечення оборони і безпеки держави	4 700 000,0	1 560 105,5	-	- 4700000,0
Разом доходів:	917 998 866,4	1 007 303 177,9	1 095 580 446,2	177581579,8

Джерело: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2246-19> [18]

Важливою передумовою для формування бюджетів всіх рівнів є прогнозування як елемент макроекономічної політики держави. Призначення бюджетного прогнозування полягає в оцінці різних найвірогідніших варіантів формування бюджетних

ресурсів і напрямів їх використання. Аналіз таких варіантів створює основу для вибору цілей, які є орієнтиром при розробці бюджету [11; 12]. У табл. 6 наведено показники виконання державного бюджету України за період з 2008 по 2020 рр.

Виконання Державного бюджету України з 2008 по 2020 рр. (млн. грн.)

	Доходи	% ВВП	Видатки	% ВВП	Кредитування	% ВВП	Сальдо (дефіцит бюджету)	% ВВП
2008	231686,3	24,44	241454,5	25,47	2732,5	0,29	-12500,7	-1,32
2009	209700,3	22,96	242437,2	26,54	2780,3	0,30	-35517,2	-3,89
2010	240615,2	22,23	303588,7	28,04	1292,0	0,12	-64265,5	-5,94
2011	314616,9	23,90	333459,5	25,33	4715,0	0,36	-23557,6	-1,79
2012	346054,0	24,56	395681,5	28,08	3817,7	0,27	-53445,2	-3,79
2013	339180,3	23,31	403403,2	27,73	484,7	0,03	-64707,6	-4,45
2014	357084,2	22,79	430217,8	27,46	4919,3	0,31	-78052,8	-4,98
2015	534694,8	27,01	576911,4	29,14	2950,9	0,15	-45167,5	-2,28
2016	616274,8	25,86	684743,4	28,73	1661,6	0,07	-70130,2	-2,94
2017	793265,0	26,59	839243,7	28,13	1870,9	0,06	-47849,6	-1,60
2018	928108,3	26,08	985842,0	27,70	1514,3	0,04	-59247,9	-1,66
2019	998278,9	25,12	1072891,5	26,99	3437,0	0,09	-78049,5	-1,96

Джерело: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/> [17]

На рис. 1 наведено динаміку виконання показників дохідної та видаткової частин Державного бюджету України у період з 2008 по 2019 рр. На жаль, в Україні уже 12 років поспіль видатки Державного бюджету переважають доходи. Для стабілізації доходів і витрат Державного бюджету, особливе значення має забезпечення кореляції бюджетної політики з довгостроковими цілями

соціально-економічної політики держави. Потрібно розробити бюджетну стратегію держави, котра визначає пріоритети бюджетної політики при різних варіантах розвитку вітчизняної і світової економіки. При цьому в бюджетній стратегії мають вказуватися граничні обсяги бюджетних асигнувань за бюджетними й державними цільовими програмами [7].

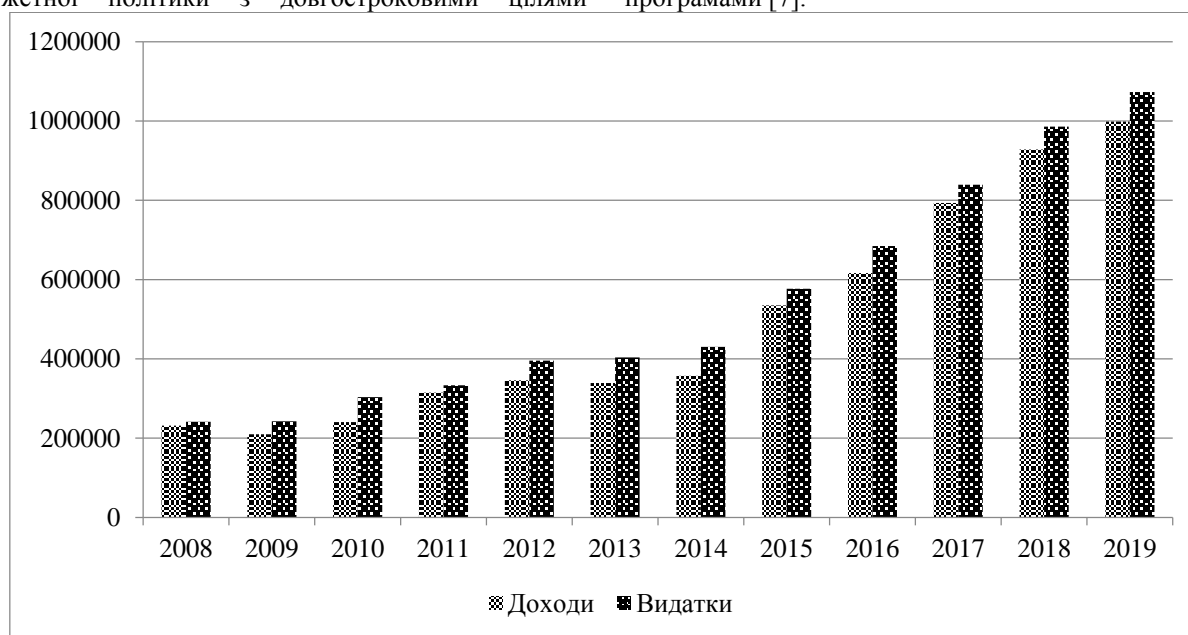

Рис. 1. Динаміка показників доходів і витрат бюджету України (2008-2019 рр.), млн. грн.

Джерело: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/> [17]

При визначенні напрямів удосконалення бюджетної політики важлива роль належить формуванню її цілей, а також першочергових завдань, які потребують вирішення. Тобто суттєвим важе-

лем вирішення бюджетних проблем слід розглядати розумні обсяги та структуру державних витрат. У табл. 7 наведено показники державного та гарантованого державою зовнішнього та внутрішнього боргу України у період з 2009 по 2020 рр.

Державний та гарантовано державою борг України з 2009 по 2020 рр. (млн. грн.)

Період	Загальний борг	Відхилення (звітний період- базисний)		Зовнішній борг	Відхилення (звітний період- базисний), %	Внутрішній борг	Відхилення (звітний період- базисний), %
		млн. грн.	%				
на 31.12.2009	316884,6			211751,7		105132,9	
на 31.12.2010	432235,4	+115350,8	+36,4	276745,6	+30,7	155489,8	+47,9
на 31.12.2011	473121,6	+40886,2	+9,5	299413,9	+8,2	173707,7	+11,7
на 31.12.2012	515510,6	+42388,9	+9,0	308999,8	+3,2	206510,7	+18,9
на 31.12.2013	584114,1	+68603,5	+13,3	300025,4	-2,9	284088,7	+37,6
на 31.12.2014	1100564,0	+516449,9	+88,4	611697,1	+103,9	488866,9	+72,1
на 31.12.2015	1572180,2	+471616,2	+42,9	1042719,6	+70,5	529460,6	+8,3
на 31.12.2016	1929758,7	+357578,5	+22,7	1240028,7	+18,9	689730,0	+30,3
на 31.12.2017	2141674,4	+211915,7	+11,0	1374995,5	+10,9	766678,9	+11,2
на 31.12.2018	2168627,1	+26952,7	+1,3	1397217,8	+1,6	771409,3	+0,6
на 31.12.2019	1998275,4	-170351,7	-7,9	1159221,6	-17,0	839053,8	+8,8
на 29.02.2020	2047804,0	+49528,6	+2,5	1223573,8	+5,6	824230,2	-1,8

Джерело: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/debtgov/> [17]

На рис. 2 наведено динаміку зовнішнього та внутрішнього боргу України за останні 12 років. Як видно з рис. 2 - 2014 рік характеризується різким зростанням боргових зобов'язань України як зовнішніх так і внутрішніх.

Для стабілізації боргових зобов'язань, у сучасних умовах посткризового економічного розвитку постає завдання оцінити пріоритетність стратегічних цілей держави, порівнюючи їх із реальними можливостями. Тільки комплексний

підхід до прийняття стратегічних рішень, що повною мірою враховує нові внутрішні й зовнішні умови розвитку вітчизняної економіки, дасть можливість раціонально перерозподілити ресурси на користь ефективних напрямів економічної політики. Таким чином, довгострокові стратегії розвитку як на державному [7], так і на регіональному рівнях мають формуватися в тісному взаємозв'язку з розширенням сфери бюджетного планування.

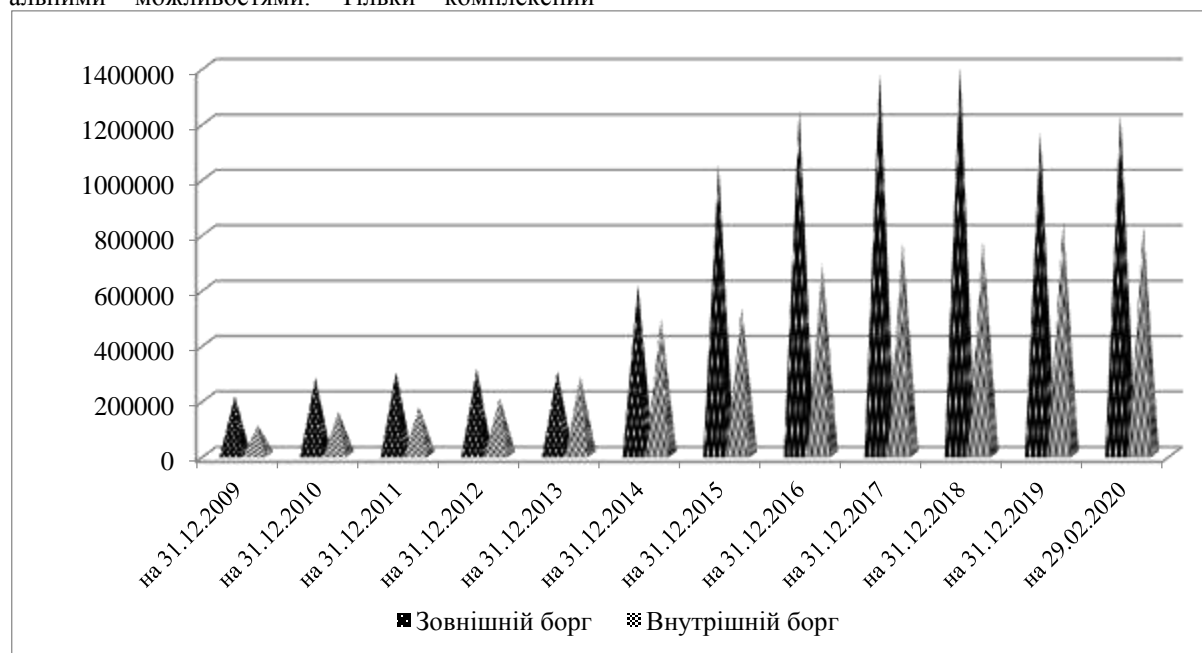

Рис. 2. Динаміка зовнішнього та внутрішнього боргу України (2009-2020 рр.), млн. грн.
Джерело: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/debtgov/> [17]

Основою для прийняття оптимальних управлінських рішень стосовно планування державного бюджету, складання відповідних фінансово-економічних планів діяльності, підготовки бюджетних запитів головними розпорядниками бюджетних коштів є здійснення моніторингу бюджетної результативності [12], що дає змогу отримати інтегральну оцінку виконання бюджетних програм.

Стабілізація економічної ситуації в Україні можлива за рахунок запровадження дієвих державних кроків. У цьому контексті, заходи у сфері еко-

номічної діяльності України стосуються збільшення видатків та першочергового фінансування пріоритетних напрямів державних промислових та сільських господарств, а також приватизації частки державного майна [13], яка дає можливість зменшення навантаження на державний бюджет.

Крім того, використовуючи досвід країн із розвинутою ринковою економікою, слід розглядати додаткові джерела фінансового забезпечення соціальної сфери, у тому рахунку – меценатство та спонсорство. Для оптимізації цих джерел доходів бюджету державна допомога спонсорам полягає в

наданні відстрочки чи розстрочки сплати податків, чи наданні податкових пільг, розглядаючи благодійність, як некомерційну (неприбуткову діяльність організацій і окремих осіб), спрямовану на задоволення потреб соціального розвитку [13]. У більш широкому розумінні благодійність визначати як інвестування соціальної сфери.

Стратегічне бюджетне планування може також стати важливим інструментом для вирішення демографічної та міграційної кризи в нашій країні. Зафіксувавши на довгострокову перспективу в стратегічних бюджетних показниках найважливіші соціальні стандарти, держава дає сигнали для членів суспільства про перспективи їхнього життя: можливість на належному рівні забезпечити виховання майбутнього покоління [14], розкрити свій потенціал у цій країні тощо.

Обов'язковим в удосконаленні бюджетного планування є проведення бюджетної децентралізації, тому що проблема оптимального розподілу повноважень та фінансових ресурсів між центральними органами влади та місцевими є однією з найбільш актуальних у питанні підвищення ефективності бюджетної системи України.

Проте головним моментом в плануванні бюджету є не тільки зменшення витрат, як збільшення доходів бюджету за рахунок пошуку нових джерел фінансування, розробки нової податкової реформи [13], стимулювання сплати податків.

Висновки. Бюджетне планування, як метод державного регулювання, передбачає оптимальне співвідношення між бюджетними доходами та бюджетними витратами, а також перерозподіл коштів між різними бюджетами з метою впливу на циклічний розвиток економіки, на структурні зрушення в економіці, темпи науково-технічного прогресу, соціально-економічну політику держави, співвідношення сукупного попиту та пропозиції.

На сучасному етапі важливим є підвищення ефективності видатків бюджету як інструменту впливу на динаміку економічного зростання. Економічна сутність ефективності державних видатків як складової системи бюджетного регулювання соціально-економічного розвитку країни полягає у досягненні результативних показників, що відповідають основним цілям та завданням бюджетних призначень з урахуванням обсягу здійснених видатків бюджету. Доцільним є вдосконалення інституційних засад результативності бюджетної системи, зокрема шляхом формування доходів бюджету на основі виваженої податкової політики, ефективного планування і використання видатків бюджету, регулювання міжбюджетних відносин, управління державним боргом виходячи із циклічності економічного розвитку та стану державних фінансів, що сприятиме підвищенню динамічної збалансованості бюджету як вагомому інструменту розвитку соціально-економічних відносин країни.

Список літератури

1. Aleskerova Y., Fedoryshyna L., Koval N. Features of loan security for the reproduction of fixed assets for agricultural purposes. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2018. Vol. 4. № 4. P. 1-5. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742>
2. Бюджетний процес та його складові. URL: https://pidruchniki.com/12281128/finansy/byudzhetniy_protse_yogo_skladovi (дата звернення: 07.04.2020).
3. Бюджетне планування: теоретико-методологічний аспект. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/7_2011/41.pdf (дата звернення: 21.04.2020).
4. Бюджетне планування в Україні. URL: <http://www.ukr.vipreshebnik.ru/budget/396-byudzhetne-planuvannya-v-ukrajini.html> (дата звернення: 04.04.2020).
5. Бюджет як основний фінансовий план держави. URL: https://pidruchniki.com/14170120/finansy/byudzhet_0_snovniy_finansoviy_plan_derzhavi (дата звернення: 11.04.2020).
6. Гончарук І.В., Томашук І.В. Державне регулювання розвитку ресурсного потенціалу сільських територій: загальні аспекти. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2018. № 4 (32). С. 19-30.
7. Іголкін І.В. Роль транспарентності бюджетних відносин у системі управління державними фінансами / І. В. Іголкін // *Наукові праці НДФІ*. - 2016. - № 1. - С. 50-67.
8. Koval N., Priamuhina N., Zhmurko I. Analysis of economic-financial experience of the world countries in the system of pension insurance. *Baltic Journal of Economic Studies*. Vol. 6, № 1. Riga: Publishing House "Baltija Publishing", 2020. P. 1-8.
9. Корнієнко Н.М. Планування видатків державного бюджету як інструмент соціально-економічного зростання. *Причорноморські економічні студії*. 2016. Вип. 12–2. С. 123–128.
10. Лисяк Л.В. Бюджетна складова реалізації домінуючих напрямів суспільного розвитку: монографія / Л.В. Лисяк, О.В. Гриценко, С.В. Качула [та ін.] За наук. ред. д.е.н., проф. Л.В. Лисяк. Д.: ДДФА, 2015. 396 с.
11. Mazur K.V., Tomashuk I.V. (2019). Governance and regulation as an indispensable condition for developing the potential of rural areas. *Baltic Journal of Economic Studies*, Vol. 5, №. 5 December, pp. 67-78.
12. Максютя А.А. Бюджетна стратегія як інструмент економічного зростання. *Економічний часопис - XXI*. 2013. № 5-6 (1). С. 34 – 37.
13. Розвиток бюджетного планування в Україні. URL: <https://knute.edu.ua/file/NjY4NQ==/b89f1c2a6105e2c0278e512681bb2f66.pdf> (дата звернення: 06.04.2020).
14. Тарасюк М. Бюджетне планування в Україні. *ВІСНИК КНТЕУ*. 2018. № 2. С. 19-31
15. Томашук І.В. Аналіз та статистика ресурсного потенціалу сільських територій аграрного сектору України. *Східна Європа: економіка, бізнес та*

управління: Електронне наукове фахове видання. Випуск 5 (10). 2017. С. 142-148.

16. Tomashuk I.V. (2017). Problems and prospects of management development of rural territories. *Baltic Journal of Economic Studies*, Vol. 3. № 5 December, pp. 214-220.

17. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/> (дата звернення: 18.04.2020).

18. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2246-19> (дата звернення: 12.04.2020).

19. URL: https://pidruchniki.com/12281128/finansii/byudzhethnyi_protsey_yogo_skladovi (дата звернення: 08.04.2020).

20. Цюцюра С.В. Основні тенденції прозорості бюджетного процесу. *Управління розвитком складних систем*. 2013. № 13. С. 66-68.

КЛАССИЧЕСКИЕ КОНЦЕПЦИИ ПОНЯТИЙ «МОТИВАЦИЯ» И «СТИМУЛИРОВАНИЕ» ТРУДА

Трегулова Н.Г.

к.э.н., доцент

*Институт сферы обслуживания и предпринимательства (филиал)
ФГБОУ ВО «ДГТУ» в г. Шахты, Россия*

CLASSICAL CONCEPTS OF CONCEPTS "MOTIVATION" AND "STIMULATION" OF LABOR

Tregulova N.

PhD, Associate Professor,

*Institute of Service and Business (branch) of
Don State Technical University, Russia*

Аннотация

В качестве предмета исследования рассматриваются различные научные подходы к концепции понятий «мотивация» и «стимулирование». Обоснована двойственность трактовки мотивации, представления о которой объединяют как непосредственно понятие мотивация, так и понятие стимулирование. Многие из представленных концепций мотивации развивались в рамках теории трудовых ресурсов, общим для которой является признание строгой зависимости между трудовой деятельностью и удовлетворением потребностей. На основании чего, установлено, что в таком представлении особую важность приобретает концепция потребностей. Реализация потребностей имеет сугубо специфичный характер, обусловленный совокупностью персональных мотивов и внешнего воздействия.

Abstract

Various scientific approaches to the concept of "motivation" and "stimulation" are considered as the subject of research. The author substantiates the duality of interpretations of motivation, the concepts of which unite both the concept of motivation and the concept of stimulation. Many of the presented concepts of motivation developed within the framework of labor resource theory, which has in common the recognition of a strict relationship between work and satisfaction of needs. Based on this, it is established that the concept of needs is particularly important in this view. The implementation of needs is highly specific, due to a combination of personal motives and external influences.

Ключевые слова: персонал, затраты на персонал, оценка эффективности, управление персоналом, организация.

Keywords: personnel, personnel costs, performance evaluation, personnel management, organization.

Главным катализатором продуктивной деятельности человека является его мотивация, формируемая в процессе социализации, представляющая собой проявление мотивов ценностной ориентации персонала. Как напоминает Еремеев М.А. [2]: «мотивы или мотиваторы являют собой причины, побуждающие человека к действию, а мотивация – процесс действия мотивов при наличии доминирующего».

Стоит полагать, что полноценное научное изучение вопросов, касающихся процессов стимулирования во взаимосвязи с мотивацией человека, можно отнести только к периоду XX века. В течение данного отрезка времени происходило развитие менеджмента как научной дисциплины, и «со слов» Еремеева М.А. [2], можно было наблюдать

три самостоятельных стадии: классическую, развития человеческих отношений и современную.

Если рассматривать представленную периодизацию с позиций изменений теоретических подходов к проблемам понимания системы мотивация-стимулирование, то на первой стадии выделяются две основные концепции [1, с. 130]. Первую, можно условно назвать «патерналистской», её суть заключается в простом предположении о необходимости стимулирования труда, базирующемся на совокупности субъективных индикаторов: лояльность администрации, исполнительность, стаж работы и т.п. Следовательно, патерналистский подход не обеспечивает возможности для достижения роста производительности труда, но не теряет практиче-

No 46 (2020)

P.8

The scientific heritage

(Budapest, Hungary)

The journal is registered and published in Hungary.

The journal publishes scientific studies, reports and reports about achievements in different scientific fields. Journal is published in English, Hungarian, Polish, Russian, Ukrainian, German and French.

Articles are accepted each month. Frequency: 12 issues per year.

Format - A4

ISSN 9215 — 0365

All articles are reviewed

Free access to the electronic version of journal

Edition of journal does not carry responsibility for the materials published in a journal. Sending the article to the editorial the author confirms it's uniqueness and takes full responsibility for possible consequences for breaking copyright laws

Chief editor: Biro Krisztian

Managing editor: Khavash Bernat

- Gridchina Olga - Ph.D., Head of the Department of Industrial Management and Logistics (Moscow, Russian Federation)
- Singula Aleksandra - Professor, Department of Organization and Management at the University of Zagreb (Zagreb, Croatia)
- Bogdanov Dmitrij - Ph.D., candidate of pedagogical sciences, managing the laboratory (Kiev, Ukraine)
- Chukurov Valeriy - Doctor of Biological Sciences, Head of the Department of Biochemistry of the Faculty of Physics, Mathematics and Natural Sciences (Minsk, Republic of Belarus)
- Torok Dezso - Doctor of Chemistry, professor, Head of the Department of Organic Chemistry (Budapest, Hungary)
- Filipiak Pawel - doctor of political sciences, pro-rector on a management by a property complex and to the public relations (Gdansk, Poland)
- Flater Karl - Doctor of legal sciences, managing the department of theory and history of the state and legal (Koln, Germany)
- Yakushev Vasilij - Candidate of engineering sciences, associate professor of department of higher mathematics (Moscow, Russian Federation)
- Bence Orban - Doctor of sociological sciences, professor of department of philosophy of religion and religious studies (Miskolc, Hungary)
- Feld Ella - Doctor of historical sciences, managing the department of historical informatics, scientific leader of Center of economic history historical faculty (Dresden, Germany)
- Owczarek Zbigniew - Doctor of philological sciences (Warsaw, Poland)
- Shashkov Oleg - Candidate of economic sciences, associate professor of department (St. Petersburg, Russian Federation)

«The scientific heritage»

Editorial board address: Budapest, Kossuth Lajos utca 84,1204

E-mail: public@tsh-journal.com

Web: www.tsh-journal.com